

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ЕЛЕКТРОПУНКТУРНОЇ ДІАГНОСТИКИ ПРИ ДИСПЛАСТИЧНОМУ КОКСАРТРОЗІ ІІІ-ІV СТУПЕНЯ

Герасименко С.І., Гайко О.Г., Полулях М.В., Перфілова Л.В., Гужевський І.В.,
Бабко А.М., Полулях Д.М.

ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМН України», м. Київ, Україна

Вступ. Одним з найбільш тяжких захворювань кульшового суглоба (КС) є диспластичний коксартроз (ДК) із швидким прогресуванням і незначним ефектом консервативного лікування, що, у свою чергу, розширює показання до хірургічних втручань. Тяжкі форми ДК складають майже 19 % від усіх випадків та їх найбільш ефективним методом лікування є тотальне ендопротезування (ТЕП). При тяжких формах дисплазії КС незадовільні результати ТЕП спостерігаються майже у 20 % хворих (Р.М. Тихілов, 2014). Остаточні невирішеність та актуальність питання зниження ризику незадовільних результатів ТЕП при ДК знаходять своє підтвердження у появі чималої кількості публікацій з цієї проблеми. Серед причин незадовільних результатів ТЕП не останнє місце займають патологічні процеси у періартикулярних структурах (ПС) КС, зокрема, у м'язах, що оточують суглоб. За допомогою загальновідомих методів досліджень неможливо одержати інформацію про характер патологічного процесу (запального або дегенеративного) та ступінь його інтенсивності у ПС КС.

Отже, актуальність дослідження полягає у впровадженні нових кількісних методів функціональної діагностики з метою підвищення її ефективності, тобто всебічного вивчення шляхом одержання нової інформації про функціональний стан ПС КС у хворих із ДК ІІІ-ІV ступеня.

Мета дослідження: кількісно визначити функціональний стан ПСКС (характер та ступінь інтенсивності патологічного процесу у ПСКС по стадіях Р.Фолля у хворих на ДК ІІІ-ІV ступеня за допомогою методу електропунктурної діагностики (ЕПДФ).

Матеріали і методи. За допомогою методу ЕПДФ було обстежено 23 хворих із ДК ІІІ-ІV ступеня, з них 17 жінок і 6 чоловіків віком 19-69 років. 13 осіб мали двобічний ДК із переважним ураженням одного з КС, а 10 – однібічний ДК. Провели понад 46 вимірювань показників у біологічно активних точках (БАТ) ПС КС, розташовану на відстані 3 мм від основи нігтя другого пальця стопи по задньо-медіальній поверхні останнього симетрично з урахуванням максимальних значень з найбільш ураженої сторони. ЕПДФ – неінвазійна експрес-методика, дає змогу кількісно протягом кількох хвилин визначити характер (запальний або дегенеративний) та ступінь інтенсивності (І-ІІІ стадії) патологічного процесу у будь-яких органотканинних утвореннях, зокрема, ПС КС, а також проводити моніторинг їх стану на різних етапах перебігу захворювання.

ЕПДФ – це визначення та оцінка функціонального стану будь-яких органотканинних утворень людини на підставі результатів вимірювань електропровідності шкіри, що проводяться у відповідних БАТ, де “функцією” (Енциклопедичний словник медичних термінів) є діяльність клітини, органу чи системи органів як фізіологічний процес. Вимірюючи електропровідність у репрезентативних (представницьких) БАТ можливо одержати інформацію про стан будь-якого органотканинного утворення. Підвищена електропровідність БАТ вказує на наявність запального процесу різної інтенсивності стадійно за Р.Фоллем, проте, знижена електропровідність у БАТ є ознакою дегенеративного процесу різної стадійності.

ЕПДФ понад 16 років застосовується у науково-практичній діяльності нашого закладу з метою проведення більш інформативної комплексної діагностики захворювань ортопедо-травматологічного профілю, однак при ДК ІІІ-ІV ступеня дотепер не використовувався.

Стадії запалення Р.Фолля: І – підгостра стадія запалення (ПСЗ) – 66-75 умовних одиниць (УО); ІІ – гострий запальний процес локальний (ГЗПл) – 76-85 УО; ІІІ – гострий запальний процес тотальний (ГЗПт) – 86-100 УО. Стадії дегенерації Р.Фолля: І – початкова

стадія дегенерації – 49-36 УО; II – прогресуючий дегенеративний процес – 35-26 УО; III – виражений дегенеративний процес – 25-0 УО.

Результати та їх обговорення. За даними ЕПДФ-дослідження, серед осіб із двобічним ДК із ураженої сторони I стадію запалення Р.Фолля – ПСЗ було визначено у 1 (4, 5 %), II стадію запалення – ГЗПл – у 6 (26 %) і III стадію запалення – ГЗПт також у 6 (26 %) хворих.

При однобічному ДК з боку ураження II стадію запалення – ГЗПл визначено у 4 (17, 5 %), а III стадію запалення – ГЗПт визначено у 6 (26 %) хворих.

Слід зауважити, що підвищення показників вимірів інтерпретуються як стадії запалення Р.Фолля виключно за наявності больового синдрому як основної ознаки запалення. Якщо при обстеженні встановлено підвищення показників вимірів, а больового синдрому немає, це свідчить тільки про підвищення функції (гіперфункцію) органотканинного утворення (навантаження при ході тощо). Ймовірний дегенеративний процес при ДК III-IV ступеня можна зареєструвати за методом ЕПДФ, якщо водночас із ним у органотканинному утворенні немає запальних змін. Якщо ж запальні зміни, навіть незначні, мають місце на тлі дегенеративних, то за методом ЕПДФ визначається саме запалення, як більш енергетично активний процес.

Висновки.

1. Одержання нових кількісних даних про різну інтенсивність запального процесу по I-III стадіях Р.Фолля дало змогу об'єктивно оцінити функціональний стан ПС КС у хворих на ДК III-IV ступеня.

2. Визначено кількісно запальний характер патологічного процесу різного ступеня інтенсивності по I-III стадіях Р.Фолля у ПС КС у 100 % обстежених хворих.

3. Встановлено наявність найбільш інтенсивних стадій запалення Р.Фолля (II – ГЗПл і III – ГЗПт) у переважної більшості (95, 5 %) хворих.

4. Враховуючи встановлену високу інтенсивність запального процесу Р.Фолля у ПС КС, для запобігання ризику ускладнень після ТЕП було рекомендовано проведення доопераційної протизапальної корекції у хворих із тяжкими формами ДК.

5. Діагностичні можливості методу ЕПДФ, вперше застосованого для визначення функціонального стану ПС КС у хворих на ДК III-IV ступеня обумовлюють доцільність його широкого використання для суттєвого доповнення комплексу широковідомих діагностичних заходів.